

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MELLEM- OG
REALSKOLEN

FOR

SKÆRBÆK OG OMEGN

1930-1931

Statens pædagogiske Studiesamling
København V.

MELLEM- OG REALSKOLEN

FOR

SKÆRBÆK OG OMEGN

1930-1931

1931

TØNDER BOGTRYKKERI

v./ GUSTAV ROTHE

I.

AARSBERETNING

FRA

SKÆRBÆK MELLEM- OG
REALSKOLE.

VED

SKOLEBESTYRER
R. JØRGENSEN.

MELLEM- OG REALSKOLEN
for Skærbæk og Omegn

ejes af et Aktieselskab, hvis Bestyrelse bestaar af:

Købmand H. F. H a n s e n , Skærbæk (Formand).

Fru Direktør O k s e n , Skærbæk.

Fru Pastor J ø r g e n s e n , Skærbæk.

Gaardejer N. O b l i n g , Barsbøl.

Gaardejer P. P o u l s e n , Øster-Gasse.

Gaardejer M. K r o g , Astrup.

Gaardejer P. V a r m i n g , Vinum.

Gaardejer J. P e t e r s e n , Mjolden.

Gaardejer S. D e g n , Skærbæk.

Snedkerm. L a s s e n C h r i s t i a n s e n , Skærbæk.

De to sidste er valgt af Skærbæk Sogneraad.

AARSBERETNING FRA SKÆRBÆK MELLEM- OG REALSKOLE

ved

Skolebestyrer **R. Jørgensen.**

Mellem- og Realskolen for Skærbæk og Omegn er en fuldstændig Mellem- og Realskole med Forberedelsesklasser, 4 Mellemkoleklasser og 1 Realklasse. Skolen har i Aar haft ca. 100 Elever.

Skolen har Eksamensret til Mellemkole- og Realeksamen, og disse Eksaminer afholdes i Tiden fra 18. Maj til 1. Juli.

Da den egentlige højere Undervisning først begynder i Mellemskolen, altsaa normalt, naar Barnet fylder 11 Aar, er det ikke absolut nødvendigt at gennemgaa Skolens Underklasser for at kunne følge med i Mellemskolen; men det maa dog tilraades Forældrene at sende Børnene til os saa tidligt som muligt, da Overgangen fra en Skole til en anden altid sætter Børnene noget tilbage og er vanskeligere, jo højere oppe Overgangen sker. Dertil kommer, at Undervisningen i vore Underklasser naturligvis er lagt saaledes til Rette, at den tager direkte Sigte paa Optagelse i Mellemskolen.

Da Mellemskolens Undervisning kræver, at Eleverne gaar alle Klasser igennem, optages Elever i Almindelighed ikke over 1. Mellem, i de andre Mellemkoleklasser kun, saafremt de har gennemgaaet et tilsvarende Pensum og ved Prøve bevist, at de staar paa Højde med Eleverne i den Klasse, de ønskes optaget i.

I Forberedelsesklasserne optages derimod Elever med færre Indskrænkninger; men Skolen ønsker dog, at de saavidt muligt indmeldes ved et Skoleaars Begyndelse.

Mellemskoleksamen 1930.

Ved denne Eksamen fungerede følgende som Censorer: Lektor Mielche, København, i skriftlig Dansk, Magister Rahr, Tønder, i mundtlig Dansk, Lærer Winther, Rødding, i Engelsk, Lektor Kondrup, Tønder, i Tysk, Frk. Lindegaard, Skærbæk, i Historie, Lærer Lehmann, Gredstedbro, i Geografi og Sløjd, Lærerinde, Frk. K. Petersen, Rødding, i Naturhistorie, Lærer Sørensen, Gramby, i Naturlære, Lærerinde, Fru Ina Andersen, i skriftlig Regning og Matematik, Lærer Hougaard, Skærbæk, i Skrivning, Lærer Kronhøj, Skærbæk, i Tegning og Fru Kronhøj i Haandarbejde.

Opgaverne til den skriftlige Prøve.

Dansk Genfortælling.

En farlig Operation.

Dansk Stil.

Havet i Storm og Stille.

Regning.

1. A skal den 29. Marts betale B 4542,52 Kr. For at kunne gøre dette sælger han denne Dag 3000 Kr. $4\frac{1}{2}$ pCt's Obligationer til Kurs 81 (Terminer 11. 6. og 11. 12.) og 2500 Kr. 4 pCt's Obligationer til Kurs 72 (Terminer 11. 6. og 11. 12.). Kurtage 1 pro mille. Hvor meget faar A ved Salget af disse Obligationer?

A betaler til B det Beløb, han fik for Obligationerne, og giver ham desuden en 3 Maaneders Veksel, der ved at diskonteres samme Dag til 6 pCt. p. a. netop indbringer Resten af B's Tilgodehavende.

Hvad skal Vekslen lyde paa?

2. En Metalkugle med Radius 10,5 cm har Vægtfylden 13,2. Hvor mange cm^3 er Kuglens Rumfang, og hvor mange g vejer Kuglen?

Kuglen lægges paa Bunden af et cylindrisk Kar, hvis indvendige Diameter er 42 cm, og hvis Højde er 42 cm. Karret fyldes derefter til Randen med en Vædske.

Hvor mange cm^3 Vædske blev der fyldt i Karret?

Den paafyldte Vædske vejer netop lige saa meget som Metalkuglen.

Find Vædskens Vægtfylde.

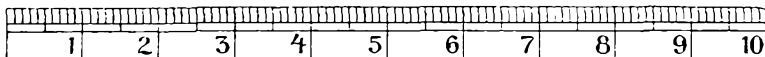
En Kugle med Radius r har Rumfang $\frac{88}{21} r^3$.

En Cylinder med Diameter d og Højde h har Rumfang $\frac{11}{14} d^2 h$.

Matematik.

1. Konstruer en retvinklet Trekant, naar Hypotenusen er 12 cm, og Højden paa Hypotenusen er 3 cm.

Konstruer dernæst en Trekant ABC saaledes, at Vinkel A bliver 150° , Siden AB 6 cm og Trekant ABC's Areal halvt saa stort som Arealet af den først konstruerede Trekant.

2. Reducer Udtrykket

$$15 \cdot [(3a + 2b)^2 - (3a - 2b)^2] \cdot [(a + b)^2 + (a - b)^2 - 4b^2]$$

og beregn Værdien af dette Udtryk, naar a er den største og b den mindste Rod i Ligningen

$$\frac{1 - 3x}{3} = \frac{1}{100x}$$

Til Eksamen indstilledes 8 Elever, der bestod med følgende Resultater:

Elise Dons, Skærbæk	g	(5,21)
Laust Jensen, Øster-Gasse	mg×	(7,39)
Aage Rübner Jørgensen, Skærbæk	mg	(6,91)
Johannes Feilberg Jørgensen, Skærbæk	mg×	(7,27)
Vagn Kiilerich, Skærbæk	mg	(6,96)
Lucie Kjær, Skærbæk	mg÷	(6,02)
Gudrun Knudsen, Spandet	ug÷	(7,50)
Marius Thomsen, Spandet	mg×	(7,24)

Af de 8 Elever rykkede 6 op i Realklassen, en optoges i Ribe Katedralskoles 1. G., og en ophørte med Skolegang.

Til at bestaa Mellemskoleeksamen kræves i Gennemsnit 3,75; men for at faa Lov til at rykke op i Realklassen eller 1. Gymnasieklasse kræves henholdsvis 4,50 og 5,67.

Realeksamen 1930.

Ved Realeksamen censureredes af: Rektor Clausen, Horsens, og Skolebestyrerinde, Frk. Mørk, Hillerød i skriftlig Dansk, Lektor Mielche, København i mundtlig Dansk og Historie, Lektor Dr. phil. Frk. Thaning, København, og Overlærer Smidt, Nordby, i skriftlig Engelsk, Lærer Winther, Rødding, i mundtlig Engelsk, Lektor Kondrup, Tønder, i Tysk, Lærer Sejrsen Lomdal, Toflund, i Regning og Matematik samt Geometri, Lærer Sørensen, Gramby, i Naturlære, Lærer Lehmann, Gredstedbro, i Geografi og Sløjd, Overlærer Jens Larsen, Aalborg, i Naturhistorie og Lektor Høst, København, og Skolebestyrer Stenberdt, Hillerød, i skriftlig Regning og Matematik.

Opgaverne til den skriftlige Prøve.

Dansk Stil.

Menneskenes Klædedragt i forskellige Egne af Jorden.

Eller

Hvorledes opstaar der nyt Land ved Naturens og Menneskets Virksomhed?

Oversættelse fra Dansk til Engelsk.

Et Brev fra Dronning Victoria.

Følgende Historie fortælles om Georg den Femte, som nu er Konge af England. Da han var en lille Dreng, saa han en Dag en smuk Kniv i et Butiksvindue, og naturligvis vilde han gerne købe den. Men da han ikke havde mange Penge, og Kniven var dyr, var han ikke i Stand til at gøre det. Imidlertid vilde han gerne have den, og derfor skrev han til sin Bedstemoder, gamle Dronning Victoria, og spurgte hende, om hun vilde give ham de ti Shillings, som Kniven kostede. Hun vilde ikke give saa mange Penge for en Kniv og skrev til ham: „Du giver alt for mange Penge ud. Det vilde være godt for dig at lære at tjene nogle Penge i Stedet for at give dem ud.“

Nogle Dage efter modtog Dronning Victoria følgende Svar: „Jeg takker dig saa meget for dit Brev, som jeg har solgt for fem Pund. Du ser, at jeg nu har lært, hvordan jeg kan tjene Penge.“

følgende, *the following*. — Bedstemoder, *grandmother*. — at give ud, *to spend*. — at tjene, *to make*.

Regning og Matematik.

1. A ejer

- 1) En Ejendom, vurderet til 112000 Kr., hvori der er Laan til et samlet Beløb af 72000 Kr.
- 2) Et Varelager, vurderet til 35000 Kr.
- 3) Udestaaende Fordringer til et Beløb af 45000 Kr.

Den 27. April sælger A sin Forretning til B. Denne overtager Ejendommen med de indestaaende Laan til Vurderingssum, saaledes at han skal betale Forskellen mellem Vurderingssummen og Laanenes samlede Beløb. Endvidere overtager han Varelageret til Vurderingssum, og endelig overtager han de udestaaende Fordringer til et Beløb, der er 22 pCt lavere end deres paalydende Værdi.

Hvor meget skal B betale A?

Betalingen foregaar saaledes, at B overgiver til A

- 1) 27000 Kr. 4 pCt's Obligationer (Terminer 11. 6. 11. 12.) til Kurs 96.
- 2) 38000 Kr. $4\frac{1}{2}$ pCt's Obligationer (Terminer 1. 1., 1. 7.) til Kurs 102.
- 3) 19000 Kr. Aktier til Kurs 123.
- 4) Et kontant Beløb.

Hvor stort er dette kontante Beløb?

2. En Købmand køber 257 kg Riokaffe for 1,26 Kr. pr. kg og 196 kg Javakaffe for 2,16 Kr. pr. kg.

Omkostningerne udgør for Riokaffen $14\frac{2}{7}$ pCt og for Javakaffen $16\frac{2}{3}$ pCt af Indkøbsprisen.

Hvor meget koster Kaffen ham i alt?

Han blander 119 kg af Riokaffen med 91 kg af Javakaffen og sælger denne Blanding med $11\frac{1}{9}$ pCt's Fortjeneste. Hvad tager han for 1 kg?

En anden Blanding indeholder 95 kg af Rio-kaffen og sælges med $12\frac{1}{2}$ pCt's Fortjeneste for 2,16 Kr. pr. kg. Hvor mange kg indeholder den af Javakaffen?

Han danner en tredje Blanding af det, der er tilbage af de to Sorter Kaffe, og sælger denne for 2,25 Kr. pr. kg. Hvor mange pCt tjener han paa denne Blanding?

3. Beregn ved Logaritmer

$$\sqrt[5]{\frac{2,072^3 \cdot 0,3783}{12,26^2 \cdot 0,7463}}$$

Til Eksamen indstilledes 5 Elever, der bestod med følgende Resultater:

Boe Bojsen, Ottersbøl	mg× (7,47)
Hans Röhde Leth Hansen Skærbæk	ug÷ (7,67)
Vilhelm Johannsen, Skærbæk	mg (6,87)
Ellen Rübner Jørgensen, Skærbæk	ug÷ (7,59)
Petrea Petersen, Skærbæk	mg÷ (6,25)

Til at bestaa kræves 4,00.

Realeksamen.

Realeksamen er nødvendig for enhver, der vil være: Polytekniker, Dyrslæge, Forstkandidat, Landbrugs-kandidat, Havebrugskandidat, Landinspektør, Farmaceut, Tandslæge, dansk Jurist samt Embedsmand under Statsbanerne, Post-, Telegraf- eller Toldvæsenet og den kgl. grønlandske Handel.

De, der vil være Dyrslæger, Forstkandidater eller Landinspektører, maa dog tage Adgangseksamen til

Landbohøjskolen, ligesom Polyteknikerne maa tage Adgangseksamen til Polyteknisk Lærestalt.

De, der vil være Tandlæger eller Farmaceuter, maa aflægge en Prøve i Latin.

Realeksamen bliver i Almindelighed ogsaa krævet som Betingelse for at faa Ansættelse som Kontor-assistent paa Bank-, Veksellerer-, Handels-, Sagfører-, Gods- og Retsbetjentkontorer, ligesom unge Mennesker med denne Eksamen i Regelen har gode Betingelser for Ansættelse som Handelslærlinge i større Firmaer.

Realeksamen er endvidere nødvendig for dem, der vil optages paa Niels Brocks toaarige Handelsskole i København, Handelsgymnasiet i Aarhus, paa Søværnets Undervisningsanstalter samt Officersskolens næst-ældste Klasse.

For dem, der ønsker at uddanne sig til Lærere eller Lærerinder, er Realeksamen ikke nødvendig, men dog meget værdifuld, og det er derfor ret almindeligt, at de unge tager Realeksamen, før de søger Optagelse paa et Seminarium.

Lærerne og Fagfordelingen.

R. Jørgensen (Bestyrer): Regning — Matematik 3. M. — R., Geometri 2. M., Fysik og Kemi 1. M. — R., Historie R.

Fru O. Jørgensen: Engelsk 2. M. og R., Dansk 1. M. — 2. M., Religion 1. U. — 2. U. og Smaasløjd 3. U. — 4. U.

Hr. Grønlund: Dansk 3. M. — R., Engelsk 1. M., Naturhistorie 3. U. — R., Religion 3. U. — 3. M. Sang 1. U. — 3. M.

Frk. Lindegaard Nielsen: Tysk 2. M. — R., Engelsk 3. M. — 4. M., Historie 3. U. — 4. U. og 2. M. — 3. M., Gymnastik 1. U. — R.

Hr. Dissing: Dansk 3. U. — 4. U., Historie 1. M. og 4. M., Geografi 3. U. — R., Tegning 3. U. — 4. M., Gymnastik 3. U. — R., Sløjd 1. M. — R.

Frk. Rübner Petersen: Dansk 1. U. — 2. U. Regning 1. U. — 2. M., Skrivning 1. U. — 3. M., Haandarbejde 1. U. — R.

Pastor Jørgensen: Religion 4. M.

Fag	1.-2.U.	3.-4.U.	1.M.	2.M.	3.M.	4.M.	R.
Religion	2/2	2	2	2	2	1	
Dansk	6	6	5	4	4	5	4
Engelsk			6	3	3	3	5
Tysk				5	4	4	4
Historie		2	3	2	3	2	2
Geografi		2	2	2	2	2	2
Naturhistorie		2	2	2	2	2	2
Naturlære			2	2	2	2	2
Regning — Matematik	5	5	4	5	5	7	6
Skrivning	4	3	1	1	1		
Tegning		2	2	1	1	1	
Sang	1	1	1	1	1		
Gymnastik	2	3	3	3	3	3	3
Haandarbejde	3	3	3	3	3	3	3
Sløjd eller Smaasløjd		1	2	2	2	2	2
Skriftlig Prøve						2	3

FRA SKOLEAARET.

5. Juli sluttede det gamle Skoleaar. Vi kunde som sædvanlig glæde os ved at se mange Gæster her paa Skolen saavel til det afsluttende Møde om Eftermiddagen som til Festen om Aftenen.

6. Juli rejste vi med Realisterne til København. Turen varede i fire Dage og var meget fornøjelig. Vi besøgte Zoologisk Have, Nationalmuseet, Malerisamlingen paa Kunstmuseet, Rosenborg Slot, Rigsdagen, Raadhuset, Marmorkirken og Runde Taarn. Gennem Havnen foretog vi en Sejltur fra det yderste af Frihavsmolen til Knippelsbro og overværede ved den Lejlighed Kongens Hjemkomst med Panserskibet Niels Juel fra Tusindaarsfesten paa Island. Endvidere var vi paa Kvæsthusbroen for at overvære Rutebaadenes Afgang og se det Liv, der rører sig ved Havnen paa denne Tid; var desuden paa Langelinie, i Grønningen og flere af Parkerne. En Aften tilbragtes i Cirkus og en anden i Tivoli.

10. November afholdtes Generalforsamling. Det reviderede Regnskab, der balancerede med Kr. 33029,62, blev fremlagt og godkendt. De afgaaende Bestyrelsesmedlemmer, Fru Pastor Jørgensen, Skærbæk, og Gaardejer Martin Krog, Astrup, blev genvalgt, og som Revisor genvalgtes Mejeribestyrer Truels Sørensen, Skærbæk.

22. November afholdtes en ekstraordinær Generalforsamling i Anledning af, at Førstelærer Petersen,

Møgeltønder, havde købt en Byggegrund af Skolen. Grundstykket er en Del af den gamle, nu nedlagte, Fodboldplads.

21. Januar inspiceredes Sangundervisningen af Sanginspektørens Medhjælper, Hr. Lektor Ottosen, Haderslev.

30. Januar havde vi Skolebal paa Landbohjemmet.

10. Februar inspiceredes Tegneundervisningen af Hr. Tegneinspektør Jensen, København.

15. April aflagde Undervisningsinspektør Bjørneboe Besøg her paa Skolen og overværede Undervisningen i flere Klasser.

23. April havde Realklassen Eksamen i Gymnastik med Hr. Seminarielærer Schrøder, Tønder, som Censor.

24. April havde Skolen sin aarlige Gymnastikopvisning, der overværedes af en Del Forældre og andre interesserede.

I den forløbne Vinter har Idrætsforeningen ladet afholde Gymnastik for unge Mænd og Kvinder med henholdsvis Lærer Dissing og Frk. Rübner-Petersen som Ledere. — Desuden er der øvet Gymnastik af to ældre Damehold under Ledelse af Frk. Berg.

Landboforeningen har ladet afholde Aftenskole for Karle. De undervistes af Konsulent Nørgaard, Bredebro, Mejeribestyrer Truels Sørensen, Skærbæk, og Skolebestyrer Jørgensen.

Røde Kors har afholdt et Samariterkursus, der blev ledet af Dr. Beck, Skærbæk.

Bogsamlingen indeholder 1240 Bøger og har haft 1043 Udlaan. Drengene fra Realklassen og 4. M. er bleven undervist i Bogbinding og har indbundet 71 Bøger til Skolebiblioteket.

I Skolesparekassen indestaar 4269,30 Kr. Der er i Aarets Løb opsparret 642,94 Kr. af 87 Sparere.

Skolebetalingen er:

1. Underklasse	maanedlig	7 Kr.
2. —	—	8 „
3. —	—	9 „
4. —	—	10 „
1. Mellemkoleklasse	—	15 „
2. —	—	15 „
3. —	—	15 „
4. —	—	15 „
Realklassen	—	16 „

Søges Skolen af to Børn fra samme Hjem, gives der 5 Kr. Moderation for det andet Barn; er der flere Børn, opnaas Lempelser i Skolebetalingen ved, at man søger Friplads. Elever, der indstilles til Eksamen, betaler 12 Kr. til Mellemkoleeksamen og 20 Kr. til Realeksamen.

Brændselspengenes Størrelse vil senere blive fastsat, men vil dog ikke overstige 5 Kr. pr. Barn.

I de Klasser, i hvilke der undervises i Sløjd, betaler Drengene 2 Kr. om Aaret for Materiale.

Udmeldelser af Skolen maa ske med fuld Maanedes Varsel, der betales altsaa for den Maaned, i hvilken Udmeldelsen sker, og for den følgende. Til 1. Juli modtages ingen Udmeldelser. Skulde Skolen under en indtrædende Epidemi blive beordret lukket, maa Skolepenge ogsaa betales for dette Tidsrum. — Indmeldes en Elev i Midten af Maaneden, betales Skolepenge for hele Maaneden.

Ansøgning om Friplads indsendes til Skolens Bestyrelse inden 15. Juni. Ansøgningskemaer faas paa Skolen.

REAL- OG MELLEMSKOLEEKSAMEN 1931.

Realeksamen.

Skriftlig Prøve: 18.—21. Maj.

Mundtlig Prøve:

Fredag, den 5. Juni, Kl. 12:	Engelsk.
Torsdag, „ 11. „ „ 8:	Regn.-Matm.
Lørdag, „ 13. „ „ 16:	Geometri.
Mandag, „ 15. „ „ 8:	Geografi.
Onsdag, „ 17. „ „ 16:	Historie.
Lørdag, „ 20. „ „ 16:	Tysk.
Onsdag, „ 24. „ „ 16:	Fysik.
Lørdag, „ 27. „ „ 16:	Naturhistorie.
Onsdag, „ 1. Juli, „ 16:	Dansk.

Mellemskoleeksamen.

Skriftlig Prøve 18.—21. Maj.

Mundtlig Prøve:

Fredag, den 5. Juni, Kl. 9 ¹ / ₂ :	Engelsk.
Lørdag, „ 13. „ „ 9 ¹ / ₂ :	Regn.-Matm.
Onsdag, „ 17. „ „ 9 ¹ / ₂ :	Historie.
Lørdag, „ 20. „ „ 16 :	Dansk.
Onsdag, „ 24. „ „ 9 ¹ / ₂ :	Fysik.
Lørdag, „ 27. „ „ 9 ¹ / ₂ :	Naturhistorie.
Onsdag, „ 1. Juli, „ 16 :	Geografi.

Aarsprøven 1931.

Skriftlig Prøve: 24.—27. Juni.

Mundtlig Prøve:

Tirsdag, den 30. Juni.

Kl. 8: Historie 3. M., Regning 2. M., Geografi 1. M.,
Religion 3.—4. U.

Kl. 13: Geografi 3. M., Dansk 2. M., Engelsk 1. M.

Onsdag, den 1. Juli.

Kl. 8: Fysik 3. M., Historie 2. M., Regning 1. M.

Kl. 13: Engelsk 3. M., Regning 3.—4. U.

Torsdag, den 2. Juli.

Kl. 8: Engelsk 2. M., Fysik 1. M., Geografi 3.—4. U.

Kl. 13: Dansk 3. M., Geografi 2. M., Dansk 1. M., Hi-
storie 4. U., Dansk 1.—2. U.

Fredag, den 3. Juli.

Kl. 8: Naturhistorie 3. M., Geometri 2. M., Dansk 3.—
4. U., Religion 1.—2. U.

Kl. 13: Tysk 3. M., Fysik 2. M., Naturhistorie 1. M.,
Regning 1.—2. U.

Lørdag, den 4. Juli.

Kl. 15½: Sangprøve.

Efter Sangprøven er der afsluttende Møde, ved
hvilket Eksamensresultaterne meddeles.

Til at overvære Eksamen indbydes Elevernes For-
ældre samt enhver anden, der interesserer sig for
Skolen.

Det ny Skoleaar begynder den 17. August.

R. Jørgensen.

II.

AARSSKRIFT

UDGIVET AF

SKÆRBÆK REALSKOLES
ELEVFORENING.

2. AARGANG.

Elevforeningens Æresmedlemmer:

Hr. Realskolebestyrer R. Jørgensen med Frue.

Elevforeningens Bestyrelse

Niels J. Lauridsen, Formand: A/S. Varde Svineslagteri, Varde.

Lærer E. Grønlund, Næstform.: Realskolen, Skærbæk.

Viggo Thyssen, Kasserer: Handelsbanken, Esbjerg.

Thyra Lorensen, Mellemgade, Skærbæk.

Johs. Feilberg Jørgensen, Realskolen, Skærbæk.

AARSBERETNING.

Hermed udsender vi 2. Aargang af vort Aarsskrift med Beretning om Arbejdet i det svundne Aar. Vi haaber, at vort lille Hefte vil blive modtaget og læst med samme Interesse, som vort første.

Som enstemmigt vedtaget paa sidste Aars Generalforsamling, forsøgte vi i Aar at afholde Elevfesten i Januar Maaned. Dette viste sig dog at være mindre godt, idet der var alt for mange udenbys Medlemmer, som ikke kom til Festen.

Elevfesten var fastsat til den 25. Januar og afholdtes, i Lighed med vor første Fest, paa „Landbohjemmet“. Henved 80 Medlemmer var mødte. Der indledes med et lille Dilettantstykke: „Alt er godt,“ som er skrevet af Helge Rode. Stykket var indøvet under Lærer Grønlunds Instruktion. De medvirkende var Lærer Grønlund, Kathrine Stamp og Johs. F. Jørgensen, som alle spillede godt og høstede Bifald.

Derefter begyndte man paa Generalforsamlingen, som aabnedes, ved at Formanden bød Velkommen og derefter aflagde en kort Aarsberetning. Kassereren oplæste derefter det reviderede Regnskab, og begge Dele godkendtes.

Bestyrelsesvalget slap man nemt om ved, idet der var Genvælg over hele Linien. I Aarets Løb er Frk. Thyra Lorensen indtraadt i Stedet for Chr. Freiberg,

som i Efteraaret rejste til København og derfor bad sig fritaget for dette Hverv.

Som Realklassens Repræsentant indtraadte Johs. Feilberg Jørgensen i Stedet for Hans Rohde Leth Hansen.

Som Suppleanter for Bestyrelsen valgtes Peter Degn og Anna Beck, og som Revisorer valgtes Jens P. Petersen og Aage Christiansen.

Som sidste Punkt paa Dagsordenen drøftedes Arbejdsplanen for det kommende Aar. Der var Forslag fremme om til Sommer at afholde en Elevfest eller ogsaa foretage en Udflugt, f. Eks. en Biltur til Flensborg m. v., evt. den 16. August.

Man vedtog at afholde næste Aarsfest 3. Juledag, Søndag, den 27. December d. A., og forøvrigt var der Enighed om, at Tiden mellem Jul og Nytaar var den bedst egnede til Foreningens Aarsfester.

Realskolebestyrer Jørgensen takkede paa egne og Hustrus Vegne for Indbydelsen til Festen. Hr. Jørgensen udtalte de bedste Ønsker for Foreningen og takkede Medlemmerne, der paa denne Maade samlede sig om deres gamle Skole.

Efter et festligt Samvær ved det fælles Kaffebord ryddedes Borde og Bænke til Side, og Dansen tog sin Begyndelse. Ud paa Aftenen uddeltes nogle Præmier, og et Par gode Numre solgtes ved amerikansk Auktion og indbragte derved en lille ekstra Skilling i Foreningens ikke alt for velspækkede Kasse. Den udmærkede Fest sluttede ved 3-Tiden.

Efter en Del Overvejelser er vi indenfor Bestyrelsen bleven enige om at nedsætte Kontingentet til 1 Kr. aarlig. Vi skal saa prøve, om vi trods denne betydelige „Nedskæring“ kan faa det til at „løbe rundt“. Det meste af den ene Krone medgaar til

Trykning af Aarsskriftet og Porto-Udgifter. Vore Fester maa derfor „bære“ sig selv. Kontingentet er nu saa lille, at ikke een, der har været Elev paa Skærbæk Realskole, kan være bekendt, ikke at være Medlem af dens Elevforening. Enhver af Jer maa agitere for Elevforeningen! I maa se at faa alle Jeres Klassekammerater med til vore aarlige Fester! Vor Forenings Formaal er jo netop at samle alle gamle Elever om Skolen og Elevforeningen!

Vi har nu 120 Medlemmer.

Kontingentet for Aaret 1931/32 bedes indsendt paa vedlagte Postgiroblanket frankeret med 5 Øre. Postvæsenets Kvittering gælder som Medlemskort.

Indlæg til næste Aars Elevskrift bedes tilsendt os inden 15. April 1932. Vi haaber, at mange vil gøre sig den Ulejlighed at skrive til os, saa at vi kan faa et Aarsskrift lige saa godt som dette og sidste Aars.

En Del af os mødes ved Skolens Afslutningsfest, og da kan vi drøfte vor Sommerfest, som der saa senere vil blive udsendt Indbydelse til.

Hilsen til alle vore Medlemmer nær og fjern!

P. B. V.

Niels J. Lauridsen,
Fmd.

Varde i Maj 1931.

Gud give, jeg var et Barn igen.

Med Alvor.

Gustav Lehmann.

Gud gi-ve, jeg var et
 Gud gi-ve, jeg hør-te min
 Gud gi-ve, jeg har-de med
 Da var det sy-ge-ri-ge af

Dam u-gen og laa i min Brugge paa my og
 Mo-ders Røst ved Eng-gen i Nøt-ten skund, og
 hen-de Lulgt til Arns-hens og Fre-dens Hjem, Ha
 Lynd og Løve, af Løgg og Lu-ger og Fod, Gud

at-ter le-g-de Tæmme hen med Eng-le højt under Sky!
 at hun tryk-tuamig til sit Bryst og hængt u-gen min stilled
 laa sig hen bli-re Smør-le dult dybt i - mit Hjer-tes Gem.
 gi-ve, jeg var et Dam u-gen men held at jeg sletning var født.

Vilh. Bergsøe.

VOR HJEMSTAVN.

Egnens Tilblivelse.

*Denne Bostavn er vor,
og vi elsker den for,
hvad den var, hvad den er,
hvad den bliver igen.*

Fra Udsigtstaarnet i Plantagen eller endnu bedre fra Gasse Høje har man en vid Udsigt over Vester-egnen. Den fremmede finder maaske Landskabet noget ensformigt og trist; men for os, der er hjemmehørende her, rummer Billedet megen Skønhed og Afveksling, ja, vi synes ofte, at det ejendommelige Præg, der hviler over vor Egn, i mange Maader taa-ler Sammenligning med Østkystens smukkeste Land-skaber. Her er den vide Udsigt over Marsk og Geest, over Hedeflader og Vadehav, ja, ud over dette til Vesterhavsøerne, der, især naar de ligger badet i Sol, viser os deres mægtige Klitter. Landskabet er sine Steder bølgeformigt og andre Steder fladt som et Stuegulv, her er det frugtbart og hist er det øde og goldt, kun dækket af store Lyngflader. Ja, her er de store Vidder, og her er de store Modsætninger.

Man spørger: Hvorledes er denne Egn bleven saa-dan? og faar Svar, naar man gaar til Geologerne og lytter til, hvad de ved om Egnens Tilblivelse. Det er dette, vi i det følgende vil gøre. Dog maa vi ind-skrænke os til at omtale de øverste Lag, da det ellers vilde kræve mere Plads, end Aarsskriftet kan afse til dette Emne.

Som I alle ved fra eders Skoletid, har der været en Periode i Jordens Udvikling, der kaldes Istiden. Den ligger langt tilbage i Tiden og har omfattet et Tidsrum paa mange Tusinde Aar. Istiden har imid-ler tid ikke været en enkelt sammenhængende Periode. Man ved nu, at der har været mindst tre Istider efter

hinanden med mellemliggende varme Perioder, Tider, i hvilke Landet endog har haft en særdeles rig Plante- og Dyreverden. Mosefund fra disse Tider bærer Vidnesbyrd derom. De efterfølgende Istider har ødelagt alt Liv; men de overdækkede Moser har gemt paa Plante- og Dyrerester, der fortæller Nutiden om Fortiden.

Istidens Polarklima har bevirket, at de sammenhængende Ismasser, der nu kun findes i Højlande og Polarbæltet, bredte sig helt ned over Nord- og MellemEuropa og paa deres Vandring tog store Masser af det underliggende Land med i Form af Sten, Grus og Ler, som saa igen afsattes paa de Steder, hvor Isen smeltede. Paa denne Maade er det øverste Lag af Størstedelen af vort Land bleven transporteret hertil fra Skandinavien og Østersølandene.

Dannelser fra den første Istid ligger naturligvis nederst og kommer kun frem paa Steder, medens derimod anden og tredje Istid har efterladt sig store Arealer, Morænefladerne paa Øerne og i Østjylland, Hedefladerne og Bakkeøerne i Midt- og Vestjylland.

Den største Bakkeø i Sønderjylland er Toftlund Bakkeø. Skærbæk ligger paa dens vestlige Skraaning paa Grænsen mellem Geest og Marsk. Denne Bakkeø strækker sig næsten tværs over hele Halvøen, idet den gaar helt ud til Vadehavet ved V. Vedsted, naar næsten ud til Havet ved Astrup Banke og gaar i Øst lige til Morænelandskabet ved Gennarfjord. Hjemsted, Gesing, Mosebøl og Barsbøl ligger paa Skraaning, der fører ned til Marsken og Mosen Syd for Skærbæk. En „Bugt“ gaar ind mellem Gasse Høje (51 m) og Vinum, hvorfra det høje Land gaar længere mod Syd og naar den største Højde i Vognehøj (62 m) ved Løgumgaard, derefter bøjer den over mod Øst og begrænses mod Syd af den store Hede-

flade, der kaldes Tinglevfladen. Mod Nord er der ogsaa betydelige Bakkedrag, særlig ved Spandet, hvor Faaremandsbjergtet naar en Højde af 58 m, og hvorfra man har en vid Udsigt over den Hedeflade, der begrænser Bakkeøen mod Nord, nemlig Gelsaa-Sletten, der gaar over i Ribe-Sletten.

Foruden den store Toftlund Bakkeø er der flere mindre. Fra Gasse Høje ser man saaledes mod Syd de smaa Bakkeøer omkring Ellum og Brede samt den noget større Ballum-Emmerlev Bakkeø. Den sidste gaar helt ud til Havet og adskiller derved Tøndermarsken fra Bredeaa-Marsken. — Fra Spandet ses mod Nord og Nordøst Rødding og Gram-Nustrup Bakkeøer.

Bakkeøerne omgives af de næsten vandrette og fuldstændig stenfri Sletter, der kaldes Hedeflader. Navnet er i vor Tid misvisende, da det meste af Fladerne er opdyrket Land, anderledes i gamle Dage; da laa det hen som Hede.

Det meste af Hedefladerne bestaar nemlig af meget let Jord fra sandmuldet til det goldeste og skarpeste Sand. Underlaget er overalt Sand. Imidlertid findes der dog ogsaa frugtbare Strækninger paa Sletterne, idet disse gennemstrømmes af Hovedvandløbene som Bredeaa og Gelsaa, langs hvilke der findes betydelige Engdrag.

Paa Bakkeøerne ligger en Del gode lermuldede Jorder; men ogsaa her er Sand og Grus mange Steder fremherskende, saa Lyngen har faaet Lov at brede sig. Som Helhed er Jorden paa Bakkeøerne dog af en betydelig bedre Kvalitet end paa Hedefladerne, hvilket bl. a. giver sig Udslag i dette, at der de tættest bebyggede Egne.

Men hvorledes er nu disse Landskabsformer bleven til? Svaret er, at Bakkeøerne dannedes i den

anden Istid, da Isen dækkede hele Danmark. Da den trak sig tilbage her fra Egnen, efterlod den sig et Landskab, der lignede det nuværende Østjylland, altsaa et Landskab med høje Bakker og dybe Dale. Foran dette — altsaa mod Vest — laa store Hedeflader. I den sidste Mellemistid udviklede der sig saa et rigt Plante- og Dyreliv, der blev tilintetgjort, da Isen for tredie Gang lagde sig over vort Land. Dog blev Vestjylland ikke dækket af Isen i den sidste Istid, idet Isranden da kun naaede et Stykke ind i Østjylland. Men Klimaet var bleven polart, og Landet omdannet til Tundra. I Sommertiden blev Landets Overflade omdannet til et Morads, da Vandet ikke kunde trænge ned gennem den bundfrosne Jord. Dyndmasserne gled da ned fra Bakketoppene og udfyldte Lavningerne, hvorved Landskabets svagt bølgede Overflade fremkom.

Samtidig med denne Udjævning af Bakkeøerne, altsaa under den sidste Istid, dannedes Hedefladerne. At de er stenfri, viser, at de er dannet i Vand. Det er gaaet til paa den Maade, at de store Vandmasser fra den smeltende Gletscher har banet sig Vej mod Vest, hvor Landet var lavest. Vandet har ført en Masse Sten, Grus, Sand og Ler med sig. Stenene afsattes straks neden for Isranden og dannede de store Stenlejer ved Røde Kro, Nørre Smedeby o. a. Steder; Sandet førtes længere med og afsattes som et jævnt Lag, hvorved Hedefladerne dannedes; Leret derimod maatte følge med helt ud i Havet, hvor den rivende Strøm var ophørt, og det kunde faa Ro til at synke til Bunds.

Saaledes var da Geesten bleven til med sine Bakkeøer og Hedeflader.

Man kunde nu spørge: Hvorfra stammer alt det Materiale, Isen har ført med sig? Svaret kan faas

ad forskellige Veje, bl. a. ved en Undersøgelse af de Stenarter, der findes i Jordbunden. En saadan Undersøgelse fortæller os da, at Isen i den anden Istid er kommen fra Norge, idet flere af de Stenarter, der findes paa Bakkeøerne, kun findes som fast Grundfjæld deroppe. Saaledes kan nævnes den meget karakteristiske Rhombeporfyr, der stammer fra Egnene omkring Kristianiafjorden, samt Svovlkis, der ligeledes er fra det sydlige Norge. Begge Mineraler er ganske almindelige her hos os, og vi har da ogsaa flere smukke Eksemplarer deraf i vor Samling.

Østkystens Stenarter stammer derimod fra Østersølandene, Sverrig, Finland og Bornholm, saa Hedefladernes Sand er altsaa kommen til os fra disse Egne.

Det var et nøgent Landskab, Istiden efterlod sig; men eftersom Klimaet blev mildere, vandrede den ene Plante- og Dyreart herind efter den anden sydfra, og omsider var Landet dækket af store Skove, hvoraf vi endnu har en Levning i Gasse Skrøb. Menneskene bosatte sig ved vore Kyster, ja, allerede Stenalderfolkene har fundet Vej til Vestkysten, og fra Bronzealderen findes her Vidnesbyrd nok om en tæt Bosættelse.

Landet havde imidlertid sænket sig. De store Hedeflader med deres Moser Vest for Bakkeøerne var dykket ned under Havets Overflade, saa Kystlinien i Bronzealderen laa ved Geestranden. Men i det lavvandede Hav, der derved var skabt, dannedes der nyt Land oven paa det gamle, idet Havet begyndte at afsætte Slik, og Marsken blev til. Saaledes blev de magre Hedeflader fra den anden Istid først ved Landsænkning og derefter ved den daglige Flods Virkning i Tidens Løb omdannet til den fede Marsk, en Virksomhed, der gaar for sig den Dag i Dag.

Vor Hjemstavn er da ligesom stykket sammen af Dele, der med lange Tidens Mellemrum er kommen hertil fra vidt forskellige Steder, fra Nord, Øst og Vest. Ældst er Bakkeøerne, saa kom Hedefladerne, og til allersidst — som den yngste af Danmarks Land — kom Marsken.

Det er dette Land, vi skal værne og pleje, saa dets Muldjord bliver stedse rigere, dets Agre stedse frodigere. Og Arbejdet dermed skal fylde os med Glæde og Tak, og Kærligheden til denne vor Hjemstavns Jord maa aldrig svækkes;

*thi som Kærlighed gror
af den hjemlige Jord,
skal den gro af vort Kærligheds Frøcorn igen.*

R. Jørgensen.

II.

Brøns Skov.

Solen glitrer i Vejens Sand. Den sender sine Straaler ned over de foraarsgrønne Marker, over de smaa blinkende Damme, over Havet derude mod Vest, over den grønne Marsk, over den støvede Landevej, over Byen bag os, over Skoven foran os; over alt naar dens Straaler med den første, milde Foraarsluft, der varsler den kommende Sommer. Det er Foraar. Det er Maj.

Vi har taget Vandringsstaven i Haanden denne smukke Foraarsdag og begivet os paa Vej mod Brøns Skov. Og nu staar vi her ved den første lille Stump Granplantage og spejder ud over det solbelyste Foraarslandskab. Alt er saa roligt og stille, og dog mærker man, hvor Naturen lever og jubler.

Plantagen her til venstre for os bestaar af Gran og Fyr. Længere fremme kommer vi til et Stykke

Hede beplantet med Bjergfyr. Mellem den brune Lyng og de smaa Bjergfyr staar der en stadig Kamp om at komme frem i Lyset. De lyngklædte Grøfter er oversaaet med Gyvelbuske, hvis gule Blomster endnu ikke har udfoldet sig. Nu kommer vi til den store, sammenhængende Plantage, der strækker sig helt ned til Brøns Aa. En Gulspurv sidder i Toppen af et Fyrretræ og byder os velkommen med sin Kvidren. Vi ser ikke meget til Plantagens Graner og Fyr; thi langs Vejen er der plantet Lærk, hvis nysudsprungne Naale funkler i Sollyset. Ind mellem Lærken er der Selje-Røn, hvis mørkegrønne Blade er ved at rulle sig ud, og Egebuske, hvis gamle visne Blade danner en mærkelig Kontrast til de andre Træers friske Forarspragt. I Grøften staar der Pilebuske, i hvis gule og grønne Rakler Humlebien søger Honning. Man mærker Skovens Dyreliv. Fuglene synger, fløjter, triller. Det er som en stor harmonisk Disharmoni. Med eet hører vi et Vingesus, og Fuglesangen forstummer. Det er Fuglenes Herre, Høgen, der letter og sejler hen over Trætoppene. Den skruer sig opad, spejder og styrter sig hovedkulds ned; det er, som om hele Skoven gruer for denne mægtige Fugl. Men snart er Uvejret forbi; Fuglesangen og Jublen begynder igen. Vi er nu naaet til selve Storskoven. Vi drejer til højre nedad en skyggefuld Skovvej. Herinde er der svalt og stille. Fuglenes Sang lyder dæmpet og blødt og overdøves næsten af Vindens Sus gennem Trætoppene. Noget grønt hælder ud over Vejen. Det er den første Bøgegren. De store, brune Knopper er bristet og har givet Plads for de straalende lysegrønne Bøgeblade. Bladene folder sig ud, Knopskællene drysset sagte ned. Bøgen staar klædt i sin lette, fine Majdragt. Ogsaa Birken er sprunget ud. Dens smaa, grønne Blade sitrer og bæver i den

friske Foraarsbrise. Egens Blade har endnu ikke sprængt Knopperne, og de nøgne, barkede Grene hælder ud over Skovvejens Sand. Men Bøg, Eg og Birk udgør kun en lille Del af Skovens Træer. Gran og Fyr er i Overtal. Der er Rødgranen med de lysegrønne Foraarsskud paa Baggrund af de mørke Naale og den brune Stamme. Der er Hvidgranen, hvis nye Naale netop skyder de sidste, brune Knopskæl af og folder sig ud i lyse, gulgrønne Bundter. Stolt og majestætisk troner en Ædelgran og vokser om Kap med Weymouthsfyrren, der svajer og suser med sin ejendommelige, hule Tone. Skovfyrren med de blaagrønne Naale og den ranke Stamme er endnu ikke sprunget ud. Ved dens Fod ligger en Bunke afgnavede Kogler. Det er Egernets Værk. Bjærgfyrren har ogsaa fundet Vej herind, og den trives i Ædelgranens og Skovfyrrens Skygge. — Skoven her ligger lavt. Vejen er somme Steder fugtig og blød; og for at Jorden ikke har skullet blive sumpet og forhindre Trævæksten, har man maattet grave Grøfter paa Kryds og tværs til Afvanding. Det er især disse Grøfter med deres Dyre- og Planteliv, der gør Skoven saa idyllisk. De er dækkede af den grønne Andemad, og hen over den mørke Vandflade sejler den lille Damtæge. Skovbunden er dækket af blødt, grønt Mos og Græs, men Blomster finder man sjældent. Ogsaa Vejen har sit Dyreliv. Skovmyrer løber i det hvide Sand, frem og tilbage. En Edderkop kravler over Vejen. Sandspringeren gør nogle Hop og forsvinder. Det pusler mellem Grenene. En Sortmejsje flagrer fra Gren til Gren. Vi lister os nærmere, og paa tre, fire Meters Afstand betragter vi den lille Fugl, der er travlt beskæftiget med at pudse sin sorte og hvide Fjerdragt. Langt borte mellem Træerne hører man Gøgens Kukkuk. Det gentages atter og atter. Over vore Hove-

der lyder Vingesus. Tre Ænder basker forbi og slaar sig ned ude ved Aaen. Foran os kommer der en Lysning, Vejen gaar nedad. Træerne viger til Side. Vi ser ud over et Engdrag med store, brune Lyngbakker i Baggrunden. I Forgrunden løber en lille Bæk. Udover dens Bredder hælder den nysudsprungne El. Den dypper sine Grene i det mørkeblaa Vand, der sagte skvulper mod de græsklædte Bredder. Pilebuske med lysegule og grønne Rakler, og Pors, hvis gule Støv drysset ud ved den mindste Bevægelse, danner et tæt Buskads langs Bækken. Vi gaar ad en smal Sti til venstre og kommer til en lille Sluse, hvorigennem Vandet bruser. Over den fører et lille Gangbrædt, og vi staar paa Engen, der er smørgul af Kabbelejer og Vorterod. Midt i Engen er der et Vandhul, dækket af store, blankgrønne Aakandblade. Paa den anden Side Engen løber Brøns Aa højt oppe med Heden til den ene Side og med et Dige paa denne Side. Dens Vandflade staar cirka en Meter højere end Engen, og blot et lille Digebrud vilde foraarsage Oversvømmelse. Paa Diget staar den sidste Følfod og nikker med sit gule Hoved. I Vandkanten gror der Vandplanter; men ude paa Midten glider Strømmen jævnt og roligt af Sted. Aborren springer, saa Vandet laver Ringe og skvulper mod Bredden. Vi begiver os tilbage til Skoven over Bækken. Naar vi atter staar paa den lille Lysning, gaar vi til højre. Noget til højre for Vejen hører vi noget, der ligner en Grynten eller Skræppen. Vi gaar derind; i det samme flyver to Hejrer op over Trætoppene. Baskende og skrigende flyver de rundt om Reden for at beskytte deres Unger. Paa vor Vej flagrer Tusinder af Krager op. De kredser over vore Hoveder. Deres hæse Skrig og Vingesus fylder Luften. En af dem har en halv Vinge; med Besvær flakker den

rundt. Vi naar atter ud til Hovedvejen og fortsætter videre mod Brøns Mølle. Skoven har forandret Udseende. Granen er veget for Skovfyr og Birk og hist og her en enlig Ask. I Grøfterne vokser Bævre Aspen. Den er ikke større end en Busk. Det rasler mellem Lyngen; et Firben smutter hastigt bort. Hen over Grøften svæver en Sommerfugl. En Bi summer af Sted. Herude hører man rigtigt Skovens Fugleliv: Hejrens hæse Skræppen, Kragernes Skrigen, Gøgens Kukken, Skovduens Kurren langt borte og saa Smaafuglenes Sang tæt ved os. To Bogfinker svirrer gennem Luften. — Vi naar atter den lille Bæk; denne Gang er der Bro over. Foran os ligger Brøns Mølle med de gamle, ærværdige Bygninger. Gennem en Poppelalle naar vi til Møllen. Vandet strømmer fra Mølledammen ned under Bygningen til det store Hjul og kommer fire, fem Meter længere nede ud i en sydende, kogende Heksekedel. I Møledammen sejler to stolte, knejsende Svaner, der bor paa den lille Ø midt i Dammen. — Vi gaar atter tilbage til Skoven. Vi gaar til højre ind i den vestlige Del, der næsten udelukkende bestaar af Naaletræer. Der er dunkelt herinde, som var det Tusmørke. Jorden er dækket med grønt, blødt Mos, der helt har udfyldt de mange Grøfter. Det rasler i Træerne foran os. Pludselig dukker et lille Raadyr frem, standser et Øjeblik, lytter og er borte igen. I denne Del af Skoven hører Storsvildtet, Raadyr og Harer hjemme; thi her udenfor findes dejlige, grønne Marker, hvor de kan finde Føden. Vi gaar atter ud til Hovedvejen, og nu har vi den lige Vej foran os hjem, den samme Vej, vi gik paa vor Udtur.

Vi har besøgt de smukkeste og mest idylliske Steder i og ved Brøns Skov. Vi har oplevet den Idyl at være i Naturen, at leve med den. Thi Idyl og Na-

tur er det samme. Naturen er Idyl, baade dens Kampe og dens Fred, men især dens Foraar. Thi Foraaret er Opblomstringens og Fornyelsens Tid, den Tid, hvor alt lever og liver op efter Vinterens Storme. Men den skønneste Foraarstid er dog Maj, naar Træerne folder de lysegrønne Blade ud. — Det er det, Drachmann giver Udtryk for i Strofen:

Ingen Vaar som en Maj i vort Land.

Hans R. Leth Hansen.

Den skønne østjydske Natur.

Sønderborg, Byen ved Sundet mellem Als og Sundeved.

Vi, der er født paa den barske Vestkyst med milevid Udsigt til alle Sider, ser fuldt ud det skønne ved vor egenartede Natur, med grønne Marskenge, hvor Kvæg græsser i Tusindtal, eller mod Sommerens Slutning Høstak rejser sig ved Høstak, men skøn er ogsaa den østjydske Natur, især i denne Tid, da dette skrives, hvor alt grønnes og spirer i Skov og Mark.

Som en Perle i alt dette skønne ligger en By ved Sundet mellem Als og Sundeved, Byen Sønderborg, der voksede op om den gamle Borg, Sønderborg Slot. Smuk er Byen, og smuk er den minderige Omegn, først og fremmest naturligvis Dybbøl, hvor Mindesten ved Mindesten beretter om Kampene i 1864; en Tur op over Dybbøl Banke er vist bedre end den bedste Historietime paa vor gamle Skole; her kan Minderne faa frit Spil, og hvor Øjet sig end vender, ser man nye. Fortsættes Turen ud ad Landevejen efter Broager, kommer man snart til Bøffelkobbøl, hvor Mindestenen i Jørgen Finks Have inspirerede Drachmann til Digtet „De vog dem, vi grov dem en Grav i vor Have“.

I Sønderborg er det første Indtryk, man faar, Kong Christian den Tiendes Bro, dette store og flotte Ingeniørværk, der sidste Efteraar blev fuldendt, og gaar man ud og ser lidt paa Byen, finder man snart ned til den herlige Strandpromenade, der strækker sig $1\frac{1}{2}$ Kilometer langs Sundet ud til den nyanlagte Badestrand, Sønderborgernes yndede Aftentur.

At gaa nærmere ind paa Sønderborgs mange Seværdigheder i Byen og Omegnen vilde føre alt for vidt; dette skulde kun være en lille Ledetraad, for dem, der kunde tænke sig at lægge Sommerturen til denne vor sydligste By. Var det for Resten ikke et Forslag et Aar at lade Skolens Udflugt gaa til Sønderborg, men maaske bliver Rejsen for dyr?

Hans K r o g.

Lidt fra Argentina!

Jeg vil prøve at fortælle lidt fra min Rejse til og om mit Ophold i Argentina.

Ned langs Europas Kyst lægger vi til ved mange forskellige Havne, som næsten alle har en smuk Beliggenhed, saa de er morsomme og interessante at gæste, hvad enten det er ved Dag, og Solen staar højt paa Himlen, eller det er ved Nattetid, naar hele Kysten er illumineret af de mange, mange Lys. — En af de smukkeste og de mest morsomme Havne, jeg har været i, er „Las Palmas“, en lille Ø af Øgruppen „de kanariske Øer“. Noget af det første, man lægger Mærke til, er de smaa bitte Frugtbaade, der kommer ud til Damperen, bugnende fulde af alle mulige Slags Frugt, som de falbyder til en meget billig Pris. De søger at henlede Passagerernes Opmærksomhed paa Baaden og Varerne ved at raabe, den ene meget høje-

re end den anden, idet de priser Varernes Godhed og Billighed; alt imens gaar de smaa Kurve ustandseligt mellem Damperen og Baaden skiftevis fulde af Frugt og tomme med de ganske faa Mønter i Bunden af Kurven. Ikke saa sjælden sker det ogsaa, at Kurven bliver firet op med en lille bitte Abe eller en lille Silkepudde, som ligger sammenkrøbet i Bunden af den, ja, de er ikke større, end at man udmærket kan have dem i en Frakkelomme. —

Noget andet, som er lige saa morsomt og maaske endnu mere spændende at iagttage, er, hvordan de smaa, indfødte, halvsorte Drengene kan dykke. De kommer ud til Damperen paa Tømmerflaader, nøgne er de selvfølgelig, saa de lige er parat til at springe i Vandet. Som Regel er det kun smaa Fyre fra 6—12 Aar; men alligevel kan de tjene en hel Del ved at dykke ned efter de Mønter, som Passagererne har deres Morskab med at kaste ned i Vandet; klare, blanke Mønter maa det jo være, for ellers kan de ikke ses. Vandet er jo meget klart, saa man nok kan se baade Mønten og Drengen indtil 16 m's Dybde. Jeg sammenlignede ham altid med en Frø, der gaar paa Hovedet i Vandet, indtil han snapper Mønten, putter den i Munden og staar ganske stille i Vandet, idet han kun bevæger Arme og Hænder meget stille, indtil Hovedet pludselig dukker op over Vandet, og Vand og Aande staar ud af Næseborene, som hos nogen Hval. Han gemmer sin Mønt i en lille Læderpose, som han har paa Flaaden, og er parat til at dykke ned igen. Umuligt er det ikke, at to Drengene brydes under Vandet, hvis de tilfældig har faaet Øje paa samme Mønt. —

Rejsen gaar videre; vi passerer Ækvator og lægger til ved de forskellige Byer langs Brasiliens Kyst, smukke, solbeskinnede Byer og Kyster, altid omgivet

af og bevokset med Palmelunde og Krat, og endelig, efter ca. tre Ugers Sejlads, naar vi Buenos-Aires, som vel nok med Rette bærer sit Navn „God Luft“, for høj og klar Luft findes der, og smuk og ren er Byen ogsaa.

Byerne i Argentina kan jeg ikke fortælle meget om, da jeg kun har været der paa Gennemrejse.

Uvilkaarlig sammenligner man det fremmede Land, man er kommet til, med Danmark. — Først vil jeg fortælle, at Argentina staar langt tilbage for Danmark, hvad Civilisation angaar; derfor er det lettere at forstaa, at alle Forhold, alle Skikke, og især Indbyggerne er vidt forskellige fra, hvad vi er vant til herhjemme.

Det er især de Skikke, som vi slet ikke kender herhjemme, og som Danskerne i Argentina optager efter de indfødte, jeg vil fortælle lidt om. — Noget, man ikke ret godt kan blive fri for i Argentina, er at drikke Maté. Maté er en Drik, som tilberedes af en Plante, der kaldes „Yerbaplanten“, og som dyrkes i de nordlige Provinser af Argentina samt i Paraguay og Uruguay. Yerbaplanten er en Busk, hvoraf Blade og de fineste Stængler kan bruges. Disse males temmelig fint, altsaa ikke som Støv, og saaledes faas Yerbaen i Handelen. Saa kommer vi til Tilberedelsen af Matéen. Man har en lille udhulet, tørret Frugt, jeg vil nærmest sammenligne den med et Græskar, men ikke større end en stor Pære. Denne fylder man halvt med Yerba og tilbereder Teen med varmt, ikke helkogende Vand. Det mærkelige ved denne Te er, at den suges op gennem et Metalrør, der i den ene Ende er lukket som en lille Pose, fuld af smaa Huller, saa den virker som en lille Si. Dette Metalrør, som vi kalder en „Bombille“, sidder nede i Yerbaen, mens man skænker Vandet paa, og saadan en Maté gaar

saa fra den ene til den anden hele Omgangen rundt til alle de tilstedeværende. Maté drikkes nemlig ikke til Maaltiderne, men mellem disse, som et Nydelsesmiddel, hvis man er tørstig, eller hvis Naboen kommer i Besøg. Maté kan slet ikke undværes i Argentina. I den varme Tid er det nemlig usundt, ja næsten farligt at drikke saa meget Vand, som man føler Trang til; derimod kan man drikke Maté uden at blive daarlig, og selv om det er en varm Drik, slukker den Tørsten, fordi den har en bitter Smag. — Det er en hel Kunst at servere en god Maté, og de indfødte serverer den helst selv; men til Gengæld er det halvvejs en Fornærmelse at sige „Nej Tak“ til en Maté, naar man er Gæst hos dem.

En anden underlig Skik i Argentina er: at spise Asado. — Asado spises gerne til en Festlighed, eller hvis der er samlet en Del Mennesker, som f. Eks., naar der mærkes Kalve eller Føl eller ved lignende Lejligheder.

Asadoen er en Steg, som er stegt paa Spid over aaben Ild, som Regel ude i fri Luft. Man tager gerne et slagtet Faar, gør det fast paa Spiddet, saa det er bredt fladt ud, at Ilden kan naa hele Fladen, efterhaanden som man drejer det. Man maa altid beregne rigeligt Kød til et Asadogilde, da man ikke spiser andet end en Smule Brød til Kødet og drikker rød Vin dertil; Vin faas som Regel billig i Argentina. Asado steges gerne af en indfødt, da de forstaar det bedst; den spises ofte ude i fri Luft, og enhver kommer med sin Kniv og skærer det Stykke, man helst vil have af Stegen, og spiser det, som Regel staaende; til Bords sidder man ikke til et Asadogilde; Gaffel bruges heller ikke, kun Kniven og — vel ogsaa Fingrene. Til at begynde med ser en nyankommen lidt skævt til et saadant Maaltid; men efterhaanden vænner man

sig til det og opdager saa snart, at Asado virkelig smager godt.

I Argentina lærer næsten alle at ride. Lige saa almindelige, som Cyklerne er herhjemme, er Ridehestene derovre. Vejene i Argentina er saa daarligere og ujævne, at man ikke kan færdes paa en Cykel ude paa Landet; derfor tages Ridehestene i Brug; desuden er der ogsaa meget langt til Naboerne, og da Klimaet er noget stormfuldt, er en Cykel ikke noget værd.

Mange andre Ting er vidt forskellige fra det herhjemme; men derom kan jeg fortælle en anden Gang.

Med Hilsen

K. J.

En Tur med en Marstalskonnert til Island.

Det var hen paa Foraaret, at jeg søgte og fik Hyre med en lille Skonnert fra Marstal. Den skulde en Tur til Sverrig og Island og tilbage igen. Vor Last bestod af Træ.

Der gik en hel Uge med at faa alt gjort sejlklart, men saa gik det af Sted for en god Vind — d. v. s. i de første Par Dage, for det varede nemlig ikke ret mange Dage, før det blev næsten vindstille, saa vi ikke kom ret hurtigt fremad. Dette Vindstille varede heldigvis kun en Dags Tid, og derfor varede det da ogsaa kun nogle Dage, før vi var inde i den svenske Skærgaard, hvor en Motorbaad kom til og slæbte os ind i Havnen. Efter at have fortøjet og gjort alting klar til at laste indtog vi vor Last, der bestod af Brædder og Planker til Bygningsbrug oppe paa Island. Træet skulde stuves godt af Vejen for at faa Plads til saa meget som muligt og for at faa saa lille en Dækslast som muligt. Da Lastningen var tilende-

bragt, viste det sig, at Motorbaaden ikke kunde rokke os ud af Stedet, idet vi var kommen til at staa paa Bunden af Havnen, som ikke var ret dyb. Ved Hjælp af en Trosse og Ankerspillet slap vi endelig løs og naaede snart igen ud paa dybt Vand. Vi satte alle Sejl til for at udnytte den gode Vind. I Førstningen gik det ret godt for os i Kapløbet med de store Dampere, men da vi kom Nord for Skagen, var det forbi. Vi fik en stiv Modvind og maatte krydse op imod den, saa at det nu kun gik langsomt fremad. Omsider naaede vi dog over ad England til og kom ud i Atlanterhavet. I en Dags Vindstille maatte vi ligge her og hugge med slappe Sejl, saa man somme Tider troede, at det hele var ved at gaa i Stykker. Medens vi laa og dasede her, havde vi Besøg af Marsvin, der tumlede sig rundt om Skibet, saa det var en Lyst at se. Skipperen forsøgte at harpunere dem og paa denne Maade faa fat i en Marsvinebøf, som efter Sigende skal være meget velsmagende. Han prøvede ogsaa at smide Træklodser efter dem, men med samme negative Resultat.

Vi blev snydt for Bøf den Dag. Heldigvis begyndte det atter at blæse lidt, men paa en saa uheldig Maade, at vi fik den lige imod. Paa den Maade blev det ved, til vi naaede helt op under Island, d. v. s. vi vidste ærlig talt slet ikke, hvor vi befandt os, da vi ikke havde kunnet tage Solhøjden i flere Dage, grundet paa, at Himlen i flere Dage havde været overdækket med Skyer. Vi maatte derfor sejle paa maa og faa, indtil Vejret klarede, men sandelig var det ikke morsomt. Skipperen havde været belavet paa det værste, men det gik dog ikke helt galt. Ganske vist var vi kommen alt for langt mod Nord, men vi ændrede Kursen og naaede over til Island, hvor vi fulgte Kysten et langt Stykke Vej. Det hele lignede nærmest

en stor Stenkolos midt ude i Vandet. Dog var vi ikke saa tæt inde, at vi kunde se noget rigtigt, da det jo nemlig vilde være farligt, saafremt det traf ind med en rigtig Paalandsstorm. Omsider naaede vi vor Havn, der viste sig at være en aaben Bugt, hvor vi skulde ligge til Ankers for at losse den ene Halvdel af Lasten. Heldigvis havde vi fint Sommervejr hele Tiden, medens vi lossede. Det hele skulde nemlig losses over i Baade for at transporteres ind til Kysten. Da vi var færdige her, satte vi Kursen mod den anden Plads, hvor vi skulde losse Resten. Det var inde i en Fjord, saa det var knap saa farligt, men det ærgerligste var, at da vi kun manglede et Par Timers Sejlads og allerede kunde skimte Byen, saa laa vi der atter bomstille. Tilmed var det Søndag, og vi havde regnet med at være i Havn tidlig paa Formiddagen. Det blev alligevel Aften, inden vi naaede vor Ankerplads, og Losningen foregik nu paa samme Maade som før. Da vi omsider blev færdige, fik vi en stor Bunke Sten som Ballast og satte Kursen sydpaa. Vi var meget heldige med Vejret, Vinden lige agter ind og fint Sommervejr, hvilket var meget kærkomment, da Skibet nu var tomt. I Løbet af 8 Dage naaede vi Skagen, og dermed var det ogsaa forbi med det fine Vejr. Det tog os 14 Dage at sejle det lille Stykke fra Skagen til Marstal. Vejret var saa roligt, at vi maatte ankre de utroligste Steder for ikke at drive med Strømmen. Saa snart der kom et lille Vindpust, maatte vi hive Ankeret op igen for at benytte enhver gunstig Lejlighed. Langt om længe naaede vi Rejsens Maal og lagde til ved Bolværket i Marstal. Skibet skulde nu lægge op igen, hvorfor enhver pakkede sine Sager og rejste hjem eller hen, hvor man nu syntes, at Chancerne var bedst.

Carl K l e m e n s e n.

**SAMMENFATTET OPSTILLING OVER ELEVFORENINGENS INDTÆGTER
OG UDGIFTER I TIDEN 1. APRIL 1930 — 31. MARTS 1931.**

Indtægt.	Udgift
Beholdning overført fra sidste Aar 169,01	Aarsskriftet 150,—
Medlemsbidrag 165,—	Tryksager, Porto etc. 20,26
Indtægter ved Festen 25. 1. 31 . . . 74,75	Udgifter ved Festen 25. 1. 31 . . . 73,95
Indvundne Renter 5,99	Kassebeholdning pr. 31. 3. 31 . . . 170,54
<hr style="width: 100%;"/> <div style="text-align: right;">Kr. 414,75</div>	<hr style="width: 100%;"/> <div style="text-align: right;">Kr. 414,75</div>

MEDLEMSFORTEGNELSE.

Da vi regner med, at en Medlemsfortegnelse ikke er uden Interesse for vore Medlemmer, har vi i Aar lavet en, der er lidt forskellig fra vor første. Hvert Aar vil der blive optaget de i Løbet af Aaret indkomne Meddelelser om Forandringer og Flytninger osv.

* * *

Hans Andersen virker med Lyst hjemme paa „Virkelyst“.

Hans Andresen er ved Jernbanen.

Jens Beier er paa Skovhugst i Sdr. Farup Plantage.

Niels Beier er Lokomotivfører ved Klaaby Mergelleje, Vedsted St.

Signe Beier er i Huset i København.

Anna Beck er paa Højspændingskontoret her i Byen.

Holger Boesen tjener i Midtjylland.

Oskar Bastian er ved Landbruget.

Signe Bastian er paa „Jægerspris“.

Charles Biehl er Kommiss i Branderup.

Mathias Bendesen er Lærling i Magasin du Nord, Varde.

Søren Bundegaard er Svend hos Snedkermester Lassen Christiansen, her.

Boe Boisen er paa Tønder Seminarium.

Chr. Clausen er Assistent i Tønder Landmandsbank, Tønder.

Ejner Clausen er ved Landbruget.

Aage Christiansen er i Skærbæk Bank.

Willy Degn er bleven ansat som Toldbetjent i Kongs-
mark.

Peter Degn er i Tønder Landmandsbank, her.

Christian Davidsen er Malersvend i Odense.

Julius Dircksen er hos Axel Helmer, Sønderborg.

Lærer Dissing virker ved Realskolen.

Christian Freiberg læser til Jurist, samtidig med at
han arbejder paa Den sønderj. Fonds Kontor.

Anna Freiberg er hos M. C. Christiansen, Tønder.

Kathrine Gjerlufsen kom for 1 Maanedes Tid siden
hjem fra Argentina, hvor hun nylig var bleven
gift.

Lærer E. Grønlund er et virksomt Medlem af vor Be-
styrelse.

Else Hansen har, iflg. „Vestkysten“, nu forladt Skær-
bæk Postkontor og taget Ophold paa Frederiks-
borg Højskole.

Knud Hansen er i Lære hos M. C. Christiansen, Tønder.

Hans Brodersen Hansen er ved Landbruget.

Rosa Hellenberg er i Forretningen hos A. Hundevadt,
her.

Maren Handevigt er Kokkepige paa Hotel Kikken-
borg, Bramminge.

Hans Rohde Leth Hansen læser paa Ribe Gymnasium.

Gyda Jensen læser til Friskolelærerinde.

Christian Jensen læser til Præst i København.

Anders H. F. Jørgensen læser til cand. mag i Historie
og Dansk.

Inger Jørgensen læser til Forskolelærerinde paa Fem-
mers Seminarium i København.

Inger Rübner Jørgensen er i Aale i Midtjylland.

Niels Jakob Jørgensen gaar paa Gymnasiet i Ribe.

Diderik Jepsen er i Branderup Brugsforening.

John Johnsen læser til cand. mag. i Historie og Dansk.
Jakob Jakobsen er herhjemme.

Ellen Jørgensen er i Huset herhjemme.

Wilhelm Johansen er paa Højspændingskontoret, her.
Petrea Johansen er hjemme i Brøns.

Johs. Jørgensen har gode Chancer for at blive cand.
real. til Sommer.

Aage Jørgensen er sidstnævntes Konkurrent — og
saa til Søs!

Laust Jensen er hjemme i Gasse.

Elsine Juhler er hjemme i Gesing.

Schack Krog læser ved Landbohøjskolen i København.

Niels og Valdemar Krog er hjemme paa Gaarden.

Jenny Krog er i Tønder ved Husvæsnet.

Gustav Kopecek bestyrer Gaarden i Normsted.

Otto Kraft er Skorstensfejer i Løgumkloster.

Niels Kiilerich er Kommis hos Axel Helmer i Sønder-
borg.

Anders Kjær er hos „Ford“ i Ribe.

Maren Kjær er paa Handelshøjskolen i Aarhus.

Carl Klemensen er Kontorist paa Skærbæk Svine-
slagteri.

Karl Knudsen er Lærer i København.

Thomas Knudsen er i Nordenskov Brugsforening ved
Varde.

Agnes Kjær er paa Ribe Seminarium.

Niels J. Lauridsen er Kasserer paa Varde Svineslagteri.

Niels P. G. Lassen bestyrer Gaarden hjemme.

Lorenz Lassen er Mekaniker i Højer.

Thyra Lorensen er i Huset hjemme.

Else Lund er paa Apotheket her.

Ragnhild Lorentzen er paa Askov Højskole.

Sv. Aage Lauritzen er paa Rederi-Kontor i Aabenraa.

Frk. E. Lindegaard er stadig den samme.

G. Lehmann er Førstelærer i Gredsted

Svend Aage Møller er Assistent i Graasten Bank.

Thyra Møller er i sin Faders Boghandel — og Pianistinde i Biografen.

Henny Nørby er Serveringsdame hjemme.

Hans P. Nissen er i Sønderborg.

Frk. Ingeborg Nørskov er Lærerinde ved Aarslev Skole, Brabrand St.

Adser Nørgaard er Lærling hos Peter Memborg, her.

Hans Petersen bestyrer en Farm i Canada.

Lidde Petersen er ved Husvæsnet.

Jens P. Petersen er Kontorist paa Skærbæk Svineslagteri.

Hans Markussen Petersen er hjemme ved Landbruget.

Anna Petersen tjener i Lundsmark.

Signe Petersen er paa Skærbæk Postkontor.

Harald Paulsen bliver Student nu til Sommer.

Petrea Petersen studerer Husvæsen i Mjolden.

P. H. Petersen efterlyses.

Helga Rübner Petersen er ved Skolen.

Christian Petersen er ved Landbruget.

Jørgen Roued er nær ved at være cand. med. Han er forlovet ogsaa.

Christian Rossen er Kommis i Christiansfeldt.

Fedder Rosenberg er Lærling i Tønder.

Jacob Ravn gaar paa Realskolen.

Christiane Rossen er i Aalborg.

Abeline Obling er hos C. P. O. Christiansen i Askov.

Nis Obling er paa Arrild Mejeri.

Dagny Obling er ved Husvæsnet.

Laust Obling er ved Landbruget.

Niels Thyssen Oksen ligeledes.

Anna Obling er paa „Jægerspris“.

Didde Svensen assisterer paa Skærbæk Statsbanestation.

Wilhelm Schmidt er i Vester Vedsted Brugsforening.

Helga Schmidt er hjemme ved det huslige.
Brigithe Tryk f. Schreiber er stadig paa Telefoncentralen.
Kathrine Stamp er i Nærheden af Skanderborg.
Misse Stamp er hjemme.
Hanne Marie Schou er ved det huslige.
Carl Iver Simonsen er i Lære i Tønder.
Dagmar Stamp er hjemme.
Jørgen Thyssen tjener paa „Ulleruplund“.
Viggo Thyssen er Assistent i Handelsbanken, Esbjerg.
Forlovet.
Hansine Thyssen er Kontoristinde paa Amtsbanestationen.
Emma Thyssen er Pige i et Pensionat i Esbjerg.
Josias Thyssen er ved Landbruget.
Magdalene Thomsen er i Graasten.
Agnethe Thomsen er paa Telefoncentralen, her.
Simon Thyssen Warming er paa Mejeriet, her.
Georg Wolfsberg er Mekaniker i Kiel.
Adolf Wolfsberg er herhjemme.
Gerda Østergaard er paa Frederiksborg Højskole.

TØNDER BOGTRYKKERI
v./ GUSTAV ROTHE

